

Pojištění

Ačkoliv z doslovné dikce ustanovení § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě vyplývá, že se účinky přechodu práva z pojištěného na pojistitele pojí (pouze) s právem (nově) vzniklým v souvislosti s hrozící nebo nastalou pojistnou událostí, a to do výše pojistného plnění vyplaceného pojistitelem, nelze s přihlédnutím k smyslu a účelu tohoto ustanovení a systematické zákona o pojistné smlouvě omezovat jeho dopad pouze na nově vzniklá práva.

Z pohledu naplnění účelu § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě není rozhodující, zda k okamžiku vzniku pojistné události v případě pojištění úvěru došlo ke vzniku nového práva, nýbrž to, že stávající právo mělo právě k okamžiku vzniku pojistné události zaniknout splněním, avšak v důsledku jednání dlužníka nezaniklo, stále trvá - ovšem v jiné kvalitě (jako pohledávka po splatnosti), a právě nežádoucí trvání tohoto práva, resp. skutečnost, že k tomuto okamžiku nezaniklo předpokládaným způsobem, se může negativně projevit v majetkové sféře pojištěného. Stejně jako v případě jiných škodových pojištění, v nichž figuruje „typický“ škůdce a u nichž v důsledku vzniku pojistné události dochází ke vzniku nového práva na náhradu škody či jiného obdobného práva, nelze ani v případě pojištění úvěru, u něž se v souvislosti se vznikem pojistné události „pouze“ změnila kvalita pohledávky, když tato pohledávka existuje, ačkoliv již měla zaniknout splněním, poskytovat ochranu třetí osobě (dlužníkovi) v situaci, kdy pojistitel vyplatil pojištěnému pojistné plnění a třetí osoba (dlužník) má v k okamžiku vzniku pojistné události vůči pojištěnému povinnost splnit svůj smluvní závazek ve vztahu k pojištěnému.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 23 Cdo 2593/2018-223 ze dne 15.5.2020)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně EULER HERMES SA, se sídlem v Belgickém království, s organizační složkou EULER HERMES SA, organizační složka, se sídlem v P., zastoupené JUDr. P.N., advokátem se sídlem v P., proti žalované 1. písecké lesní a dřevařské, a.s., se sídlem v D., zastoupené JUDr. M.Š., advokátem se sídlem v H., o zaplacení částky 437 661,86 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Písku pod sp. zn. 18 C 318/2013, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. února 2018, č. j. 22 Co 1893/2017-192, tak, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. února 2018, č. j. 22 Co 1893/2017-192, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Písku rozsudkem ze dne 1. března 2017, č. j. 18 C 318/2013-144, uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 437 661,86 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,05 % od 20. března 2013 do zaplacení (výrok pod bodem I) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok pod bodem II).

V projednávané věci se žalobkyně po žalované domáhala v souvislosti s výplatou pojistného plnění ve smyslu § 33 odst. 1 zákona č. [37/2004](#) Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“), zaplacení částky 437 661,86 Kč s příslušenstvím, které bylo vyplaceno pojištěné - společnosti LESS & FOREST s.r.o., která dodala žalované zboží, jehož kupní cenu žalovaná uhradila pouze částečně - neuhrazena zůstala žalovaná částka.

Soud prvního stupně zjistil, že mezi právní předchůdkyní žalobkyně a společností LESS a.s. byla dne 26. ledna 2010 uzavřena pojistná smlouva č. 7010754 na období od 1. února 2010 do 30. ledna 2011

s automatickou obnovou, podle které se právní předchůdkyně žalobkyně zavázala, že za stanovené pojistné pojistí obchody, které podle jednotlivých smluv s jednotlivými společnostmi bude tato společnost uzavírat, tj. v případě nezaplacení pohledávek vyplatí společnosti pojistné plnění. Dodatkem č. 1 k této pojistné smlouvě z 12. února 2010 byla pojistná smlouva rozšířena tak, že účinnost této smlouvy se vztahuje na poskytování služeb nebo prodej zboží dalších uvedených firem, a to LESS & TIMBER s.r.o., LESS & Patrik s.r.o, LESS & ENERGY s.r.o., LESS & FOREST s.r.o. a KHL - EKO a.s. Smluvní strany konstatovaly, že uvedené firmy nejsou smluvními stranami pojistné smlouvy a že pojištěný je výlučně odpovědný za plnění všech ustanovení pojistné smlouvy.

Podle čl. 6 pojistných podmínek, bod F) práva spojená s pohledávkou po výplatě pojistného plnění přechází na pojistitele, a to veškerá práva a nároky do výše vyplacené částky. Na základě pojistného plnění vyplatila žalobkyně společnosti LESS a.s. neuhrazené pohledávky za společností 1. písecká lesní a dřevařská, a.s., ve výši 437 661,86 Kč podle pojistné události z 12. března 2013. Společnost LESS & FOREST dne 8. června 2012 vyfakturovala žalované k zaplacení částku 687 180 Kč se splatností 22. června 2012, a to za vytěžení celkem 914,45 m³ dřeva. Žalovaná tuto částku neuhradila, zaplatila pouze 172 283,70 Kč dne 20. července 2012. Rozdíl obou částek ve výši 514 896,30 Kč si žalovaná započítala proti pohledávce za LESS & FOREST, ale tato pohledávka nebyla ze strany žalované doložena. Zmíněná faktura, na kterou žalovaná odkazuje, se týká zcela jiného obchodu. LESS & FOREST proto předmětnou fakturu vrátila a jiná v účetnictví firmy dohledána nebyla. Žalovaná tak neprokázala existenci faktury ohledně pohledávky u společnosti LESS & FOREST, a tedy nemohla z tohoto titulu ničeho započítávat. K tvrzení žalované o tom, že žalobkyně nemá ve smyslu § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě nárok na zaplacení částky 437 661,86 Kč, které vyplatila společnosti LESS & FORREST, protože nejde o nárok podle § 2 zákona o pojistné smlouvě, soud prvního stupně uvedl, že v konkrétní pojistné smlouvě je jednoznačně uvedeno, že v případě výplaty pojistného plnění přechází na pojistitele veškerá práva a nároky do výše vyplacené částky. Z toho vyplývá, že nárok žalobkyně je oprávněn a žalovaná je povinna žalovanou částku žalobkyni uhradit včetně zákonného úroku z prodlení.

K odvolání žalované Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 13. února 2018, č. j. 22 Co 1893/2017-192, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žaloba se zamítá (výrok pod bodem I), a rozhodl o náhradě nákladů prvostupňového a odvolacího řízení (výroky pod body II a III).

Odvolací soud přisvědčil soudu prvního stupně v závěru, že žalované se nepodařilo prokázat existenci pohledávky vůči společnosti LESS & FOREST ve výši 514 896,30 Kč, kterou by mohla oprávněně jednostranně započíst proti pohledávce uvedené společnosti vyúčtované ve faktuře č. 23101096 ze dne 8. června 2012, a odkázal tak na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí.

Po právní stránce vzal odvolací soud pro rozhodnutí v dané věci za zásadní posouzení, zda ve smyslu § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě přešlo na žalobkyni právo na zaplacení žalované částky představující vyplacené pojistné plnění. Soud prvního stupně vycházel z toho, že v pojistné smlouvě je uvedeno, že v případě výplaty pojistného plnění přechází na pojistitele veškerá práva a nároky do výše vyplacené částky, a na tom založil svůj vyhovující výrok. Odvolací soud však naproti tomu akcentoval to, že žalobkyně svůj nárok dovozovala nikoliv z pojistné smlouvy, ale trvala na tom, že na ni přešel zákonnou cestou vyplývající z citovaného ustanovení § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě.

Odvolací soud se ztotožnil s názorem žalované, že pohledávka sama je předmětem pojištění, jejím neuhrazením nedochází k žádné změně, jen se dlužník dostává do prodlení, přičemž pohledávka trvá nadále jako pohledávka z příslušného právního titulu. Právo na úhradu dluhu nelze podle závěru odvolacího soudu označit za právo na náhradu škody, ani za právo obdobné právu na náhradu škody. V daném případě jde o obecné právo na zaplacení pohledávky, které je právem ze závazkového vztahu, právo na náhradu škody je však právem založeným na porušení právní povinnosti. Takto dospěl odvolací soud k závěru, že na projednávanou věc nelze aplikovat ustanovení § 33 odst. 1

zákonu o pojistné smlouvě, na žalobkyni proto nepřšla pohledávka ze závazkového vztahu mezi žalovanou a společností LESS & FOREST s.r.o. a žalobkyně proto není ve věci aktivně legitimována.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání s tím, že je považuje za přípustné podle ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování odvolacího soudu doposud nebyla vyřešena. Dovolací soud by měl vyřešit otázku, zda podle § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě (nyní § 2820 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále jen „o. z.“) dochází výplatou pojistného plnění k přechodu pohledávky z pojištěného na pojistitele, pokud je předmětem pojištění riziko nezaplacení pohledávek pojištěného za třetí osobou, a to spolu s úrokem z prodlení.

Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) spatřuje žalobkyně v nesprávném závěru odvolacího soudu o nedostatku aktivní legitimace žalobkyně založeném na pochybení při výkladu § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě a taktéž při výkladu pojistné smlouvy. Dovolatelka poukázala na článek 1 Všeobecných pojistných podmínek pro pojištění úvěrů žalobkyně, podle něhož „se pojištění vztahuje na náhradu za majetkové újmy, k nimž dojde v důsledku platební neschopnosti odběratelů“. Definice pojistného nebezpečí pojištění pohledávek tak odpovídá definici pojištění úvěru uvedené v ustanovení § 47 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě (nyní v § 2868 o. z.). Pojištěnému - společnosti LESS & FOREST s.r.o. vzniklo právo na úhradu předmětné pohledávky za jeho dlužníkem - nyní žalovanou - z obligačního vztahu popsáno v žalobě, tedy právo obdobné právu na náhradu škody, neboť porušením smluvní povinnosti dlužníkem (nezaplacením smluvené ceny) vznikla pojištěnému - společnosti LESS & FOREST s.r.o. majetková újma. Riziko vzniku takové majetkové újmy pak je předmětem úvěrového pojištění, jež pojistník pojistnou smlouvou sjednal s pojistitelem.

Svůj názor dovolatelka podkládá poukazem na systematiku zařazení ustanovení § 33 zákona o pojistné smlouvě do obecných ustanovení týkajících se škodových pojištění; jeho smyslem je realizace tzv. „restitučního principu“, tj. náhrady toho, co pojistitel z pojištění uhradil. Pojištění úvěru navíc nelze podle § 47 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě (nyní § 2868 odst. 3 o. z.) jako obnosové pojištění sjednat. Ustanovení § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě, rozšiřuje původní úpravu zákonné cese v § 813 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, i na další práva, která však nemají čistě povahu práv z odpovědnosti za škody způsobené na majetku pojištěného, avšak představují nástroj ke kompenzaci jiné majetkové újmy, která byla nahrazena z pojištění. Obdobně je tomu v ustanovení § 2820 odst. 1 o. z.

K singulární sukcesi práv z pojištěného na žalobkyni tak podle jejího názoru došlo a právní názor odvolacího soudu představuje zcela ojedinělé vybočení z jinak zcela konstantně přijímaného právního názoru.

K dovolání žalobkyně se žalovaná vyjádřila tak, že je považuje za neodůvodněné a neopodstatněné a ztotožnila se se závěry napadeného rozsudku odvolacího soudu.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., se zabýval přípustností dovolání.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení

otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolání žalobkyně je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť rozsudek odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky, zda se zákonná cese upravená v § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě vztahuje rovněž na případ pojištění pohledávky, resp. úvěru ve smyslu § 47 zákona o pojistné smlouvě.

Podle § 3 písm. z) zákona o pojistné smlouvě se pojištěním škodovým rozumí soukromé pojištění, jehož účelem je náhrada škody vzniklé v důsledku pojistné události. A podle písm. aa) se pojištěním obnosovým rozumí soukromé pojištění, jehož účelem je získání obnosu, tj. dohodnuté finanční částky v důsledku pojistné události ve výši, která je nezávislá na vzniku nebo rozsahu škody.

Podle § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě vzniklo-li v souvislosti s hrozící nebo nastalou pojistnou událostí oprávněné osobě, pojištěnému nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, proti jinému právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, přechází výplatou plnění z pojištění toto právo na pojistitele, a to až do výše částek, které pojistitel ze soukromého pojištění oprávněné osobě, pojištěnému nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, vyplatil.

Podle § 47 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě pojištění úvěru se sjednává na ochranu před majetkovými důsledky, které mohou pojištěnému vzniknout nesplácením poskytnutých peněžních prostředků dlužníkem uvedeným v pojistné smlouvě, popřípadě z jiného, v pojistné smlouvě dohodnutého důvodu. Podle odst. 3 pojištění úvěru nebo záruky lze sjednat pouze jako pojištění škodové.

Na tomto místě Nejvyšší soud podotýká, že jako východiska, na nichž spočívá i jeho rozhodovací činnost, přejímá závěry formulované k výkladu právních norem Ústavním soudem již ve stanovisku jeho pléna ze dne 21. května 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st.-1/96, uveřejněném ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazku 9, ročníku 1997, části I., pod pořadovým číslem 9. Tam Ústavní soud vysvětlil, že vázanost soudu zákonem neznamená bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, nýbrž zároveň vázanost smyslem a účelem zákona. V případě konfliktu mezi doslovným zněním zákona a jeho smyslem a účelem je důležité stanovit podmínky priority výkladu e ratione legis před výkladem jazykovým, podmínky, jež by měly představovat bariéru možné libovůle při aplikaci práva. Tamtéž Ústavní soud dodal, že smysl a účel zákona lze dovodit především z autentických dokumentů vypovídajících o vůli a záměrech zákonodárce, mezi něž patří důvodová zpráva k návrhu zákona (uvědomuje si skutečnost, že ze souhlasu zákonodárce s osnovou návrhu lze pouze presumovat i jeho souhlas s jejími důvody) a dále z argumentace přednesené v rozpravě při přijímání návrhu zákona. Smysl a účel zákona lze dále dovodit z pramenů práva. Při aplikaci právního ustanovení je nutno prvotně vycházet z jeho doslovného znění. Pouze za podmínky jeho nejasnosti a nesrozumitelnosti (umožňující např. více interpretací), jakož i rozporu doslovného znění daného ustanovení s jeho smyslem a účelem, o jejichž jednoznačnosti a výlučnosti není jakákoliv pochybnost, lze upřednostnit výklad e ratione legis před výkladem jazykovým.

Ustanovení § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě upravuje zákonnou cesi, resp. právo na regresní postih pojistitele, který v důsledku pojistné události plnil pojistné plnění ze sjednaného škodového pojištění, proti (typicky) škůdci.

Důvodová zpráva k § 33 zákona o pojistné smlouvě uvádí, že škodové pojištění slouží k náhradě škod vzniklých v majetkové sféře pojištěných osob v důsledku pojistné události. Je proto nutné, aby právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, které vznikne oprávněné osobě, pojištěnému nebo

osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, přešlo na pojistitele, a to až do výše jím vyplaceného pojistného plnění. Oprávněná osoba je povinna zabezpečit přechod těchto práv na pojistitele, v opačném případě má pojistitel právo pojistné plnění snížit nebo právo na vrácení již vyplaceného pojistného plnění. V případě povinného pojištění může být zvláštním zákonem stanovena jiná úprava, která zabezpečuje uspokojení nároků oprávněných osob v plné výši a pojistiteli právo na náhradu vyplaceného plnění vůči tomu, kdo přechod práva na pojistitele nezabezpečil nebo jinak zmařil.

Smysl a účel právní úpravy zákonné cese u škodového pojištění lze vyjádřit jako předcházení vzniku újmy a bezdůvodného obohacení jak na straně dotčené osoby (aby se tím, že jí bylo poskytnuto plnění ze škodového pojištění, aniž by bylo dotčeno její právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, neobohatila), tak zejména na straně škůdce, jehož povinnost nahradit škodu poškozenému (tj. dotčené osobě) by vyplacením pojistného plnění této osobě až do výše plnění pojistitele zanikla. Sekundárně toto ustanovení chrání pojistníky před těmi, kdo neplní řádně svoji absolutní povinnost nikomu neškodit. Zakotvením cese se tak zajišťuje „návratnost“ vyplaceného plnění pojistiteli, zlepšení škodného průběhu, a tím i vliv na snížení průměrného kalkulovaného pojistného. Jde tedy o úpravu chránící obecný zájem a veřejný pořádek (srov. WAWERKOVÁ, Magdalena. § 2820. In: HULMÁK, Milan, a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1396). Obdobné závěry viz také HAAS, Karel. § 2820. In: ŠVESTKA, Jiří a kol. Občanský zákoník: komentář; svazek VI (§ 2521-3081, relativní majetková práva 2. část). Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, str. 649-650).

Ačkoliv se výše uvedené závěry pojí s § 2820 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), tedy s právní normou, která nemá vzhledem k době své účinnosti vliv na poměry účastníků v této věci, lze se o zde citovaná východiska opřít rovněž při výkladu § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě, neboť toto ustanovení je obsahově shodné s ustanovením § 2820 odst. 1 věty první o. z. Smysl a účel právní úpravy zákonné cese u škodového pojištění totiž zůstal i po rekonstrukci nezměněn.

Ze systematiky zákona o pojistné smlouvě vyplývá, že soukromá pojištění mohou být buď škodová nebo obnosová. Rozdíl mezi škodovým a obnosovým pojištěním spočívá v tom, že zatímco účelem škodového pojištění je náhrada škody, resp. majetkové újmy vzniklé v důsledku pojistné události, účelem obnosového pojištění je získání dohodnuté finanční částky v důsledku pojistné události, přičemž výše této částky je nezávislá na vzniku nebo rozsahu škody. Zákonná cese upravená v § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě se pak váže pouze ke škodovým pojištěním, nikoli k pojištěním obnosovým.

Některá pojištění, jako např. pojištění úvěru ve smyslu § 47 zákona o pojistné smlouvě, mohou být sjednávána obligatorně pouze jako škodová (viz § 47 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě). Cílem pojištění úvěru je ochrana před škodami na majetku pojištěného, které mu mohou vzniknout z důvodu nesplácení úvěru dlužníkem (srov. důvodovou zprávu k § 47 zákona o pojistné smlouvě).

V nyní posuzovaném případě byly žalobkyní pojištěny pohledávky společnosti LESS a.s. Pojištění se vztahovalo na veškeré prodeje nebo poskytování služeb, jež pojištěná realizovala v rámci pojištěných obchodů. Mezi žalobkyní a společností LESS a.s. uzavřená pojistná smlouva dopadala rovněž na pohledávky společnosti LESS & FOREST s.r.o. a dalších. Žalobkyně následně vyplatila společnosti LESS a.s. na základě uzavřené pojistné smlouvy pojistné plnění ve výši 437 661,86 Kč odpovídající výši nezaplacených pohledávek společnosti LESS & FOREST s.r.o. za žalovanou. Za této situace se žalobkyně, na níž podle jejího názoru v souladu s § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě přešlo právo na regresní postih, domáhala úhrady předmětné pohledávky po žalované.

Odvolací soud neměl pochyb o tom, že žalobkyně vyplatila pojistné plnění v částce 437 661,86 Kč společnosti LESS a.s. za pojistnou událost spočívající v tom, že žalovaný neuhradil dluh v uvedené

výši společnosti LESS & FOREST s.r.o. Pokud jde o posouzení toho, zda na žalobkyni přešlo ve smyslu § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě právo na zaplacení uvedené částky, uzavřel odvolací soud, že ze zákona takový nárok přejít nemohl, neboť nejde o nárok, ohledně kterého zákon s takovým přechodem počítá. Takový závěr odvolacího soudu je ovšem nesprávný.

Jelikož účelem uzavření této pojistné smlouvy bylo ochránit společnost LESS a.s. před škodami na majetku, které by jí mohly vzniknout v důsledku nezaplacení pohledávek jejích dlužníků, je třeba tuto smlouvu posoudit jako smlouvu o pojištění úvěru ve smyslu § 47 zákona o pojistné smlouvě. Rozdíl mezi „typickým“ pojištěním úvěru a pojištěním rizika nezaplacení pohledávek spočívá pouze v právním důvodu vzniku příslušné pojištěné pohledávky. Jak již bylo uvedeno výše, pojištění úvěru je obligatorně pojištěním škodovým. Se škodovým pojištěním je pak ze zákona spojeno právo regresního postihu pojistitele proti osobě, které v souvislosti s pojistnou událostí vznikla povinnost nahradit vzniklou škodu pojištěnému. Tento zákonný regres (přechod práva z pojištěného na pojistitele) nachází hlavní smysl v předcházení vzniku bezdůvodného obohacení a to jak na straně pojištěného, tak na straně třetí osoby odlišné od pojistitele a pojištěného, nejčastěji škůdce. V případě pojištění úvěru však onou třetí osobou není škůdce, jako tomu je u většiny ostatních škodových pojištění, nýbrž dlužník, který řádně a včas nesplnil svůj splatný závazek.

Z § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě i z výše uvedeného vyplývá, že úmyslem zákonodárce bylo zajistit zákonný přechod práv z oprávněné osoby (typicky pojištěného) na pojistitele za předpokladu, že pojistitel pojištěnému vyplatil v důsledku vzniku pojistné události pojistné plnění a že třetí osoba, tj. osoba odlišná od pojištěného, oprávněného či osoby, která vynaložila zachraňovací náklady, má v okamžiku splnění pojistného závazku pojistitele, povinnost nahradit způsobenou škodu oprávněné osobě. Pokud zákonodárce výslovně stanovil, že pojištění úvěru, v němž namísto škůdce vystupuje dlužník neplnící své smluvní závazky, má být povinně pojištěním škodovým (viz § 47 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě), je třeba i na pojištění úvěru vztáhnout účinky § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě.

Ačkoliv z doslovné dikce ustanovení § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě vyplývá, že se účinky přechodu práva z pojištěného na pojistitele pojí (pouze) s právem (nově) vzniklým v souvislosti s hrozící nebo nastalou pojistnou událostí, a to do výše pojistného plnění vyplaceného pojistitelem, nelze s přihlédnutím k smyslu a účelu tohoto ustanovení a systematické zákona o pojistné smlouvě omezovat jeho dopad pouze na nově vzniklá práva. Byť v drtivé většině případů škodového pojištění v souvislosti s pojistnou událostí vzniká pojištěnému (případně oprávněné osobě či osobě vynakládající zachraňovací náklady) nějaké nové právo, v případě pojištění úvěru (resp. rizika nezaplacení pohledávky) v souvislosti s pojistnou událostí ke vzniku žádného nového práva nedochází. To, že vznik pojistné události v případě pojištění úvěru namísto vzniku nového práva pojištěnému s pojistnou událostí pojí další (nepředpokládané a nežádoucí) trvání již existujícího práva, které by za normálního běhu věcí již zaniklo splněním, nemůže vést k odepření zákonného regresního postihu pojistitele, jakožto jednoho ze základních rysů institutu škodového pojištění. Jinými slovy, z pohledu naplnění účelu § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě není rozhodující, zda k okamžiku vzniku pojistné události v případě pojištění úvěru došlo ke vzniku nového práva, nýbrž to, že stávající právo mělo právě k okamžiku vzniku pojistné události zaniknout splněním, avšak v důsledku jednání dlužníka nezaniklo, stále trvá – ovšem v jiné kvalitě (jako pohledávka po splatnosti), a právě nežádoucí trvání tohoto práva, resp. skutečnost, že k tomuto okamžiku nezaniklo předpokládaným způsobem, se může negativně projevit v majetkové sféře pojištěného.

Stejně jako v případě jiných škodových pojištění, v nichž figuruje „typický“ škůdce a u nichž v důsledku vzniku pojistné události dochází ke vzniku nového práva na náhradu škody či jiného obdobného práva, nelze ani v případě pojištění úvěru, u něž se v souvislosti se vznikem pojistné události „pouze“ změnila kvalita pohledávky, když tato pohledávka existuje, ačkoliv již měla zaniknout splněním, poskytovat ochranu třetí osobě (dlužníkovi) v situaci, kdy pojistitel vyplatil pojištěnému

pojistné plnění a třetí osoba (dlužník) má v k okamžiku vzniku pojistné události vůči pojištěnému povinnost splnit svůj smluvní závazek ve vztahu k pojištěnému.

Z výše uvedeného vyplývá, že odvolací soud predestřenou právní otázku nesprávně posoudil. Nejvyšší soud proto napadené rozhodnutí odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243g odst. 1 o. s. ř.), v němž bude soud vázán právním názorem dovolacího soudu (§ 243g odst. 1, věta za středníkem o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)